DOPORUČENÍ

DOPORUČENÍ KOMISE

ze dne 11. července 2011

o výzkumné iniciativě společného plánování „Delší a lepší život – potenciál a výzvy spojené s demografickými změnami“

(2011/413/EU)

EVROPSKÁ KOMISE

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 181 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Očekává se, že počet Evropanů starších 65 let se významně zvýší, a to o 42 %, z 87 milionů v roce 2010 na 124 miliony v roce 2030 ([1]). Tento trvalý nárůst střední délky života je výrazným úspěchem nedávné minulosti. Zároveň však představuje riziko, které dodatečně zatěžuje ekonomiku, společnost i udržitelnost veřejných financí.

(2) V důsledku stárnutí populace se bude zvyšovat potřeba poskytování stárnutím podmíněných transferů a služeb z veřejných zdrojů. Předpokládá se tudíž, že daňový dopad související se stárnutím obyvatelstva bude téměř ve všech členských státech podstatný. Celkově se na základně současných politik odhaduje, že se do roku 2060 veřejné výdaje související se stárnutím obyvatelstva zvýší v EU v průměru o 4¾ procentního bodu HDP, zejména v důsledku nákladů na důchody, zdravotní péči a dlouhodobou péči (v odvětví péče je k těmto faktorům navíc třeba vzít do úvahy i skutečnost, že počet pracovních sil se v tomto odvětví snižuje a zaměstnanci jsou často nedostatečně kvalifikovaní) ([2]).

(3) Snížení počtu obyvatel v pracovním věku o zhruba 50 milionů v období 2010 až 2060 a odpovídající nárůst míry závislosti, ke kterému ve velké míře dojde již před rokem 2030, by mohly způsobit snížení růstu HDP, pokud tyto nedostatky nebudou kompenzovány rostoucí mírou účasti a zaměstnanosti ve všech odvětvích pracovních sil a zvýšeným růstem produktivity ([3]).

(4) Z klesajícího počtu obyvatel a jejich stárnutí plynou pro společnost značné přínosy spočívající v prodloužení aktivního a zdravého života starších lidí, jejich lepším zapojení do ekonomiky a společnosti a v tom, že jsou déle nezávislí. Tím se zvyšuje kvalita života starších občanů i jejich pečovatelů, zlepšuje udržitelnost systémů sociální ochrany (důchody, zdravotní péče a dlouhodobá péče) a vytváří se nové tržní příležitosti pro inovační řešení, jejichž účelem je zajistit lepší stárnutí.

(5) Strategie Evropa 2020 označila stárnutí obyvatelstva za výzvu a současně za příležitost pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, stejně tak jako pro stěžejní iniciativy „Digitální agenda pro Evropu“ ([4]), „Unie inovací“ ([5]), „Program pro nové dovednosti a pracovní místa“ a „Evropská platforma pro boj proti chudobě“, které se otázkou stárnutí obyvatelstva zabývají jako jednou z priorit. Politiky flexicurity v rámci evropské strategie zaměstnanosti uznávají, že v politikách lidských zdrojů je nutné zaujmout ucelený přístup, a rovněž poukazují na to, že aby byla posílena účast pracovního trhu a byly odstraněny stávající překážky, je zapotřebí, aby celoživotní přístup fungoval.

(6) Komise dne 6. září 2010 navrhla vyhlásit rok 2012 Evropským rokem aktivního stárnutí, což by členské státy podpořilo v jejich úsilí umožnit starším lidem i nadále pracovat a sdílet své zkušenosti, hrát aktivní úlohu ve společnosti, žít co nejzdravěji a nezávisle a vést spokojený život ([6]).

(7) S cílem podpořit tvorbu politiky založenou na důkazech vyvstává naléhavá potřeba posílit vědomosti o samotném stárnutí a jeho dopadu na společnost a ekonomiku.

(8) Aby bylo možné výše uvedenou problematiku řešit a využít příležitostí, které skýtá, je zapotřebí koordinovaných kroků, které by usnadnily spolupráci ve vysoce kvalitním výzkumu, jež by byl základem intervencí.

([1]) Počet Evropanů starších 65 let se v příštích 50 letech téměř zdvojnásobí – z 87 milionů v roce 2010 na 153 miliony v roce 2060 – Eurostat, odhad počtu obyvatel Europop2010.
([2]) Ibid.
([3]) KOM(2009) 180 v konečném znění: Řešení dopadu stárnutí populace v EU (Zpráva o stárnutí populace za rok 2009).
([4]) 9981/1/10 REV 1.
([5]) 14035/10.
([6]) Závěry Rady (EPSCO prosinec 2010) 18132/10.

(9) Na svém zasedání dne 26. května 2010 ([1]) Rada ve složení pro konkurenceschopnost identifikovala a odůvodnila soubor potenciálních iniciativ společného plánování, včetně iniciativy „Delší a lepší život – výzvy a příležitosti spojené s demografickými změnami“, jako oblast, v níž by společné plánování ve výzkumu přineslo do současného neuceleného úsilí členských států významnou přidanou hodnotu. Z toho důvodu přijala závěry, v nichž uznala, že je nezbytné zahájit iniciativu společného plánování věnovanou tomuto tématu, a vyzvala Komisi, aby přispěla k její přípravě.

(10) Členské státy se k účasti na těchto iniciativách společného plánování zavázaly formou dopisů vyjadřujících formální závazek.

(11) Společné plánování výzkumu v oblasti demografických změn a stárnutí obyvatelstva by umožnilo koordinaci výzkumu v této oblasti, což by významně přispělo k vytvoření plně funkčního Evropského výzkumného prostoru zaměřeného na stárnutí obyvatelstva a posílilo vedoucí úlohu Evropy a konkurenceschopnost výzkumu na tomto poli.

(12) Aby bylo dosaženo cílů stanovených v tomto doporučení, měly by členské státy zajistit spolupráci a doplňkovost s hlavními souvisejícími iniciativami, jimiž jsou společný program „Asistované žití v domácím prostředí“ ([2]) a „Inovační partnerství v oblasti aktivního a zdravého stárnutí“, výzkum a vývoj podporovaný rámcovým programem, zejména v oblasti IKT, zdraví, sociálních věd, jakož i s jinými výzkumnými iniciativami, např. SHARE ERIC ([3]) a ERA-AGE II ([4]).

(13) Aby Komise mohla pravidelně podávat Evropskému parlamentu a Radě zprávy, měly by členské státy pravidelně podávat Komisi zprávy o pokroku této iniciativy společného plánování,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

1. Členské státy se vyzývají, aby vytvořily a zachovávaly společnou vizi, jak může spolupráce a koordinace v oblasti výzkumu na úrovni Unie pomoci splnit úkoly plynoucí z demografických změn a jak lze využít příležitostí, které tyto změny přinášejí.

2. Členské státy se vyzývají, aby vypracovaly společný strategický plán výzkumu stanovující střednědobé až dlouhodobé potřeby a cíle výzkumu v oblasti demografických změn. Strategický plán výzkumu by měl obsahovat prováděcí plán, který stanoví priority a časové rozvrhy a přesně vymezí činnosti, nástroje a zdroje potřebné k jeho provádění.

3. Členské státy se vyzývají, aby do strategického plánu výzkumu a prováděcího plánu zahrnuly tato opatření:

a) zjišťování a výměnu informací o příslušných národních programech a výzkumných činnostech;

b) posílení kapacit pro společné prognózy a posuzování technologií;

c) výměnu informací, zdrojů, osvědčených postupů, metodik a pokynů;

d) určení oblastí nebo výzkumných činností, které by měly prospěch z koordinace nebo společných výzev k předkládání návrhů nebo sdružování zdrojů;

e) definování způsobů výzkumu, který má být společně prováděn v oblastech uvedených v písmenu d);

f) zvážení měnících se potřeb starších osob i potřeb jejich formálních a neformálních ošetřovatelů při definování cílů v programech pro výzkum stárnutí;

g) případné sdílení stávajících výzkumných infrastruktur nebo budování nových zařízení, například koordinovaných databank, nebo vývoj modelů pro studium procesů stárnutí;

h) podporu lepší spolupráce mezi veřejným a soukromým odvětvím, jakož i otevřenou inovaci mezi různými výzkumnými činnostmi a podnikatelským odvětvím v oblasti demografických změn a stárnutí obyvatelstva;

i) poskytování a šíření znalostí, inovací a mezioborových metodických přístupů;

j) vytváření sítí mezi středisky zabývajícími se demografickými změnami a výzkumem stárnutí obyvatelstva.

4. Členské státy se vyzývají, aby udržovaly účinnou společnou řídící strukturu pro oblast výzkumu demografických změn a stárnutí obyvatelstva, pověřenou stanovením společných podmínek, pravidel a postupů pro spolupráci a koordinaci a sledováním provádění strategického plánu výzkumu.

5. Členské státy se vyzývají, aby prostřednictvím svých národních výzkumných programů společně provedly strategický plán výzkumu v souladu s pokyny pro rámcové podmínky společného plánování vypracovanými skupinou na vysoké úrovni pro společné plánování, která působí v rámci Rady.

([1]) 10246/10.
([2]) Zpráva o spolurozhodování, tisková zpráva - http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language = en&type = IM-PRESS&reference = 20080121IPR19252
([3]) http://www.share-project.org/t3/share/fileadmin/press_information/SHARE_ERIC-EN_upload.pdf
([4]) http://futurage.group.shef.ac.uk/

6. Členské státy se vyzývají, aby spolupracovaly s Komisí s cílem prozkoumat možné iniciativy Komise na pomoc členským státům při přípravě a provádění strategického plánu výzkumu a koordinovat společné programy s jinými iniciativami Unie v této oblasti, jako jsou například iniciativy „Inovační partnerství v oblasti aktivního a zdravého stárnutí“ a společný program „Asistované žití v domácím prostředí“.

7. Členské státy se vyzývají, aby prostřednictvím výročních zpráv o pokroku Komisi pravidelně informovaly o pokroku této iniciativy společného plánování.

V Bruselu dne 11. července 2011.

Za Komisi

Neelie KROES

místopředsedkyně